

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 21 mars 1924 kl. 12 m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1924—1925 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet.

(3:e avd.)

Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 2 januari 1924 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1924—1925 har Kungl. Maj:t i avseende å tionde huvudtiteln, innefattande anslagen till handelsdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över handelsärenden nämnda dag) att till upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 14,172 kronor.

Departementets verksamhet.
[1.]

För ifrågavarande ändamål är i riksstaten för budgetåret 1923—1924 uppfört ett extra anslag av enahanda belopp som det nu äskade.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 14,172 kronor.

Centrala verk med underlydande stater.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2) att, med godkännande av det av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslaget till stat för kommerskollegium, att tillämpas från och med den 1 juli 1924, minska det ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium, nu 514,420 kronor, med 10,000 kronor till 504,420 kronor.

Kommerskollegium.
[2.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 2—5 i statsrådsprotokollet.

¹ Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

I riksstaten för budgetåret 1923—1924 är det ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium upptaget med 514,420 kronor, varjämte för sagda tid till förstärkning av kollegii arbetskrafter anvisats ett extra anslag av 89,000 kronor. Motsvarande anslag för år 1922 slutade å respektive 529,420 och 138,200 kronor.

Den av 1923 års riksdag godkända ordinarie staten för kommerskollegium har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	407,920
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	11,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	95,000
		<i>Förslagsanslag</i> kronor 514,420.

Enligt departementschefens nu föreliggande förslag skulle staten för kommerskollegium för budgetåret 1924—1925 erhålla följande lydelse:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	407,920
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	11,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	85,000
		<i>Förslagsanslag</i> kronor 504,420.

Vid jämförelse med den för innevarande budgetar fastställda staten innebär sålunda departementschefens förslag en minskning av anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. med 10,000 kronor. Denna minskning har ansetts kunna åvägbringas genom inskränkning av personalen å kollegii administrativa byråer samt verkets statistiska avdelning.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må, med godkännande av det av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 2 januari 1924 förordade förslaget till stat för kommerskollegium, att tillämpas från och med den 1 juli 1924, minska det ordinarie förslagsanslaget till *kommerskollegium*, nu 514,420 kronor med 10,000 kronor till 504,420 kronor.

Kommers-
kollegii verk-
samhet.

[3.]

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3) att till upprätthållande av kommerskollegii verksamhet, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 58,400 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 5—13 i statsrådsprotokollet.

Såsom förut omnämnts, har i riksstaten för budgetåret 1923—1924, utöver det ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium, till förstärkning av kollegii arbetskrafter anvisats ett extra anslag av 89,000 kronor.

Nämnda anslag är, på sätt framgår av den till 1923 års riksdag avlatna statsverkspropositionen, punkt 5 under tionde huvudtiteln, samt riksdagens skrivelse nr 10 A, avsett att användas dels till bestridande av avlöningar, uppgående till ett sammanlagt belopp av 61,650 kronor, å vissa i fråga om arbetsuppgifter med ordinarie tjänster jämförliga befattningar av sådan art, som avses i 43 § av kungörelsen den 31 december 1921 med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, (nr 778), dels ock, till ett belopp av 27,350 kronor, till vikariatsersättningar samt till avlönande av extra ordinarie tjänstemän m. m. inom de å extra stat inrättade avdelningarna av kollegium.

Beträffande användningen av anslaget har Kungl. Maj:t den 1 juni 1923 meddelat närmare beslut, därvid Kungl. Maj:t förklarar, ej mindre att inom kommerskollegium skulle tillsviðare under budgetåret 1923—1924 vara inrättade en upplysningssektion å handelsbyrå och en fartygsinspektionsbyrå, ån åven att hos kollegium finge tillsviðare under samma tid anställas icke-ordinarie befattningshavare med lön enligt vederbörande löneplan på sätt av följande sammanställning framgår:

Befattning	Avdelning och lönegrad
<i>Å kamrerar- och kassakontoret:</i>	
Ett kvinnligt kanslibitråde	C 3.
<i>Å handelsbyråns upplysningssektion:</i>	
En byrådirektör	B 18
Ett kvinnligt kanslibitråde	C 3
Ett kvinnligt kontorsbitråde	C 2.
<i>Å statistiska byråns avdelning för »Kommersiella meddelanden»:</i>	
En aktuarie	B 13.
<i>Å industribyrå:</i>	
För handläggning av ärenden angående kraftlednings- och vattenkraftslånefonderna:	
En förste byråingenjör	B 15
Ett kvinnligt kontorsbitråde	C 2.
<i>Å fartygsinspektionsbyrå:</i>	
En byråchef	B 20
En förste byråinspektör	B 15
En byråinspektör	B 13
En kvinnlig kontorskrivare	C 5
Två kvinnliga kontorsbitråden	C 2.

Tillika har Kungl. Maj:t bemyndigat kommerskollegium att av det av riksdagen sålunda anvisade anslaget använda vad som, med iakttagande av största möjliga utgiftsbegränsning, kunde vara erforderligt till avlöning åt ovan omförmälda befattningshavare ävensom till vikariatsersättningar under ledighet för samma befattningshavare samt till avlöning åt amanuenser och övriga extra ordinarie tjänstemän och tillfälliga biträden å kollegii handelsbyrås upplysningssektion och fartygsinspektionsbyrå.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle för budgetåret 1924—1925 kommerskollegii ordinarie arbetskrafter förstärkas med från extra anslagsmedel avlönade befattningshavare till det antal, i den lönegrad och med den begynnelseavlöning, som framgår av nedanstående tabell:

Befattning	Avdelning och lönegrad	Begynnelse- avlöning Kronor
<i>A kamrerar- och kassakontoret:</i>		
Ett kvinnligt kanslibitråde	C 3	2,436
<i>A industribyråns elektriska sektion:</i>		
En förste byråingenjör	B 15	7,212
Ett kvinnligt kontorsbiträde	C 2	2,040
<i>A fartygsinspektionsbyrån:</i>		
En byråchef	B 20	10,020
En förste byråinspektör	B 15	7,212
En byråinspektör	B 13	6,048
En kvinnlig kontorsskrivare	C 5	3,018
Två kvinnliga kontorsbiträden	C 2	4,080

Summa begynnelseavlöning kronor 42,066.

Utöver nyssnämnda belopp, 42,036 kronor, skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag erfordras en anslagspost till vikariatsersättningar vid ledighet för vissa av ovannämnda befattningshavare, till beredande i förekommande fall av författningen enligt stadgade avlöningsförhöjningar för befattningshavarna i fråga samt till avlönande av amanuenser m. m., vilken post ansetts böra bestämmas till ett belopp av 16,350 kronor, men som för jämnande av anslagets slutsumma föreslagits till upptagande med 16,334 kronor.

Att märka är emellertid, att Kungl. Maj:t i avbidan på de organisationsändringar och därav eventuellt föranledda anslagssänkningar, som i särskild proposition komme att föreslås beträffande den kommersiella informationsverksamhetens ordnande, ansett lämpligt, att under punkt 4 i statsrådsprotokollet tillsvidare för kommerskollegii upp-

lysningssektion beräkna enahanda anslagsbelopp, som för närvarande vore avsett för densamma.

Då utskottet funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framlagda förslag, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må till *upprätthållande av kommerskollegii verksamhet*, utöver det ordinarie förslagsanslaget för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 58,400 kronor.

4:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag för kommerskollegii upplysningssektion (punkt 4) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Kommerskollegii upplysningssektion.

[4.]

anmäla.

5:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 7) hemställer utskottet,

Arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen.

[7.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 6,048 kronor.

6:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) får utskottet hemställa,

Arvodet åt två assistenter vid inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring.

[9.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *arvodet åt två assistenter vid inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 12,096 kronor.

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 198,450 kronor.

Förhandskontroll å fartygs sjövärdighet.

[10.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 21—23 i statsrådsprotokollet.

Till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet har riksdagen för budgetåret 1923—1924 anvisat ett extra anslag av 217,720 kronor att användas enligt i huvudsak följande fördelning:

Arvoden till 6 förste fartygsinspektörer à 5,950 kronor ...	kronor	35,700
» » 18 andre » à 3,600 » ...	»	64,800
Ortstillägg till i Stockholm stationerade fartygsinspektörer, andre fartygsinspektören i Luleå och andre fartygsinspektören i Umeå	»	1,600
Rese- och traktamentsersättning till fartygsinspektörerna	»	58,170
Ersättning för skrivmaterialier, lokalhyra och andra kontorskostnader åt fartygsinspektörerna, kostnaderna för överdragskostymer inberäknade	»	26,250
Ersättning till skrivhjälp åt fartygsinspektörerna	»	11,200
Ersättning till vikarier för fartygsinspektörerna	»	2,000
Sakkunniga biträden vid förrättningar inom Sverige	»	1,000
Ersättning för sakkunnig extra arbetshjälp	»	17,000
	Summa kronor	217,720.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag om anslag till den lokala förhandskontrollen för budgetåret 1924—1925 hava kostnaderna härför beräknats på följande sätt:

Arvoden till 6 förste fartygsinspektörer à 5,950 kronor ...	kronor	35,700
» » 18 andre » à 3,600 » ...	»	64,800
Ortstillägg till i Stockholm stationerade fartygsinspektörer, andre fartygsinspektören i Luleå och andre fartygsinspektören i Umeå	»	1,600
Rese- och traktamentsersättning till fartygsinspektörerna	»	50,000
Ersättning för skrivmaterialier, lokalhyra och andra kontorskostnader åt fartygsinspektörerna, kostnaderna för överdragskostymer inberäknade	»	23,850
Ersättning till skrivhjälp åt fartygsinspektörerna	»	11,200
» » vikarier för fartygsinspektörerna	»	2,000
Sakkunniga biträden vid förrättningar inom Sverige	»	1,000
Ersättning för sakkunnig extra arbetshjälp	»	8,300
	Summa kronor	198,450.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må till *anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 198,450 kronor.

Navigationsskolorna.
[11.]

8:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att, med godkännande av ny stat för navigationsskolorna i riket att tillämpas från och med den 1 juli 1924, sänka det ordinarie anslaget till navigationsskolorna, nu 178,645 kronor, med 10,145 kronor till 168,500 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 24—27 i statsrådsprotokollet.

Det ordinarie anslaget till navigationsskolorna är i riksstaten för budgetåret 1923—1924 upptaget med 178,645 kronor. Av detta anslag äro enligt den för navigationsskolorna gällande staten 86,300 kronor avsedda till löner åt föreståndare och ordinarie lärare, 67,770 kronor till arvoden åt extra lärare, 9,850 kronor till böckers, undervisningsmateriells och andra inventariers underhåll och förökande samt till utgifter för bränsle, lyshållning m. m., 10,525 kronor till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m. och 1,200 kronor till arvode åt en examensförrättare i 1:a och 2:a maskinistklasserna, varjämte till Kungl. Maj:ts disposition ställts ett belopp av 3,000 kronor.

Utöver det ordinarie anslaget har under en följd av år för beredande av ytterligare medel för navigationsskolornas uppvärmning och belysning å extra stat anvisats ett särskilt anslag, vilket för innevarande budgetår är upptaget med ett belopp av 3,800 kronor.

Den av Kungl. Maj:t nu föreslagna nedsättningen av ordinarie anslaget till navigationsskolorna är föranledd *dels* av indragning av 3:dje maskinistklassen vid navigationsskolan i Malmö och en av de vid Stockholms navigationsskola inrättade tvenne 2:a maskinistklasserna, *dels ock* av ifrågasatt minskning ej mindre av den i staten för navigationsskolorna ingående anslagsposten till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m. från 10,525 kronor till 9,000 kronor än även av den till Kungl. Maj:ts disposition ställda anslagsposten å 3,000 kronor till 1,010 kronor.

För beredande av ytterligare medel till navigationsskolornas uppvärmning och belysning har Kungl. Maj:t under nästföljande punkt äskat ett anslag å 2,800 kronor.

Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till stat för navigationsskolorna har icke givit utskottet anledning till erinran, och har utskottet likaledes ansett sig böra tillstyrka anvisandet av det av Kungl. Maj:t för beredande av ytterligare medel till ifrågavarande skolors uppvärmning och belysning äskade anslaget. Återkommande till detta anslag under nästföljande punkt får utskottet alltså nu hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må, med godkännande av stat för navigationsskolorna i riket av den lydelse, bilaga A vid detta utlåtande utvisar, att tillämpas från och med den 1 juli 1924, sänka det ordinarie anslaget till *navigationsskolorna*, nu 178,645 kronor, med 10,145 kronor till 168,500 kronor.

9:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12) och under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anfört, får utskottet hemställa,

Ytterligare
medel för
navigationsskolornas
uppvärmning
och belysning.

[12.]

att riksdagen må för *beredande av ytterligare medel till navigationsskolornas uppvärmning och belysning* å riksstaten för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 2,800 kronor.

*Navigationss-
läarkursen.*

[13.]

10:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 13) hemställer utskottet,

att riksdagen må å riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptaga det ordinarie reservationsanslaget till *navigationsläarkursen* utan angivet belopp.

*Ålderstillägg
för personalen
vid undervis-
ningsanstalter
för sjöfart.*

[14.]

11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14) att höja det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart, nu 11,000 kronor, med 12,000 kronor till 23,000 kronor.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av förevarande anslag är föranledd av att den sammanlagda årliga summa, som i ålderstillägg utbetalas till ifrågavarande personal, för närvarande utgör 23,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart*, nu 11,000 kronor, med 12,000 kronor till 23,000 kronor.

*Lots- och fyr-
inrättningen.*

[16.]

12:o) I fråga om Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till lots- och fyrinrättningen (punkt 16) har utskottet i punkt 1 av sitt utlåtande nr 18 redan yttrat sig.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har emellertid denna punkt återförvisats till utskottet för ny behandling.

Med anledning härav avgiver utskottet i särskilt utlåtande denna dag förnyat yttrande rörande berörda anslag; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

*Säkerhets-
anstalter för
sjöfarten.*

[17.]

13:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till säkerhetsanstalter för sjöfarten m. m. (punkt 17) har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet velat här

erinra.

14:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) dels besluta, att den vid avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, fogade tjänsteförteckningen må, vad patent- och registreringsverket angår, från och med den 1 juli 1924 erhålla följande ändrade utseende:

Befattningshavare.	Avlöningsgrad.
Generaldirektör	A 3
Byråchefer	B 20
Byrådirektörer	B 18
Förste byråingenjörer	B 15
Bibliotekarie	B 15
Sekreterare	B 15
Byråingenjörer	B 13
Kassör och räkenskapsförare	B 13
Registrator	B 13
Notarier	B 13
Kontorsskrivare, kvinnlig	C 5
Kanslibiträden, kvinnliga	C 3
Kontorsbiträden, kvinnliga	C 2
Skrivbiträden, kvinnliga	C 1
Förste expeditionsvakt	B 3
Expeditionsvakter	B 1;

dels från och med den 1 juli 1924 bestämma antalet ordinarie befattningshavare hos patent- och registreringsverket på följande sätt:

Befattningshavare.	Avlöningsgrad.
1 generaldirektör	A 3
6 byråchefer	B 20
19 byrådirektörer	B 18
4 förste byråingenjörer	B 15
1 bibliotekarie	B 15
1 sekreterare	B 15
5 byråingenjörer	B 13
1 kassör och räkenskapsförare	B 13
1 registrator	B 13
4 notarier	B 13
1 kontorsskrivare, kvinnlig	C 5
6 kanslibiträden, kvinnliga	C 3
15 kontorsbiträden, kvinnliga	C 2
2 skrivbiträden, kvinnliga	C 1
1 förste expeditionsvakt	B 3
5 expeditionsvakter	B 1;

dels ock, med godkännande av det av departementschefen förordade förslaget till stat för patent- och registreringsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1924, minska det ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet, nu 936,000 kronor, med 14,800 kronor till 921,200 kronor,

att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 48—59 i statsrådsprotokollet.

I riksstaten för budgetåret 1923—1924 är det ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet upptaget med 936,000 kronor, att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.

Den av riksdagen godkända staten för patent- och registreringsverket har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till	kronor	509,000
Vikariatsersättningar samt avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsvis beräknade till	»	138,000
Renskrivning och skrivmaterialier, postavgifter, hyror, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m., förslagsvis beräknat till	»	89,100
Böcker och tidskrifter, tryckning och bindningskostnader, kungörelser och publikationer m. m., efter avdrag av inflytna prenumerationsavgifter och dylikt, förslagsvis beräknat till	»	179,860
Återställda registreringsavgifter, förslagsvis beräknade till	»	15,000
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, förslagsvis beräknat till	»	3,200
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis beräknade till	»	1,840

Reservationsanslag kronor 936,000,

att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.

Vid bifall till det av departementschefen nu förordade förslaget till ny stat för patent- och registreringsverket skulle följande i staten ingående anslagsposter sänkas, nämligen posten för avlöningar till ordinarie tjänstemän till 505,600 kronor, posten till vikariatsersättningar samt avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. till 128,000 kronor, posten för renskrivning och skrivmaterialier m. m. till 75,000 kronor och posten för återställda registreringsavgifter till 12,000 kronor. Å andra sidan skulle posten för pensioner åt avskedade tjänstemän höjas till 17,540 kronor, under det att posterna för

inköp av böcker och tidskrifter m. m. samt till bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern skulle upptagas med oförändrade belopp.

Den av departementschefen förordade nedsättningen av anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän är föranledd dels av ifrågasatt indragning av en förste byråingenjörstjänst, dels av föreslagen nedflyttning av föreståndarebefattningen för varumärkesgranskningen från lönegraden B 13 till lönegraden C 5, dels ock av ifrågasatt utbyte av två vakanta kontorsbiträdesbefattningar (lönegrad C 2) mot två skrivbiträdesbefattningar (lönegrad C 1). Den minskning av anslagsbeloppet, som på grund av berörda förslag skulle kunna vidtagas, neutraliseras emellertid i viss mån av det ökade medelsbehov, som föranledes av på avlöningsreglementet grundad uppflyttning av en del befattningshavare i högre löneklasser. Minskningen av anslagsposten ifråga har sålunda, såsom av det ovanstående framgår, begränsats till 3,400 kronor.

Vad angår anslagsposten till vikariatsersättningar samt avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., har nedsättningen av denna post sin grund i verkställd indragning av en kvinnlig biträdesbefattning samt ifrågasatt ytterligare indragning av personal.

Vidkommande härefter anslagsposterna för renskrivning och skrivmaterialier m. m. samt för återställda registreringsavgifter hava dessa föreslagits till reducering med hänsyn till bland annat de faktiska utgifterna å posterna ifråga.

Vad slutligen beträffar det i staten upptagna anslaget a 1,840 kronor till pensioner åt avskedade tjänstemän, är den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av detta anslag föranledd av, att under nu löpande budgetår tre ordinarie befattningshavare väntas avgå med ett sammanlagt pensionsbelopp av omkring 15,700 kronor.

De förslag i skilda hänseenden, som under förevarande punkt förelagts riksdagen, har utskottet funnit sig böra tillstyrka och får utskottet alltså hemställa,

Utskottets
yttrande

att riksdagen må

a) besluta, att den vid avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, fogade tjänsteförteckningen må, vad patent- och registreringsverket angår, från och med den 1 juli 1924 erhålla följande ändrade utseende:

Befattningshavare.	Avlöningsgrad.
Generaldirektör	A 3
Byråchefer	B 20
Byrådirektörer	B 18
Förste byråingenjörer	B 15

Befattningshavare.	Avlöningsgrad.
Bibliotekarie	B 15
Sekreterare	B 15
Byråingenjörer	B 13
Kassör och räkenskapsförare	B 13
Registrator	B 13
Notarier	B 13
Kontorsskrivare, kvinnlig	C 5
Kanslibiträden, kvinnliga	C 3
Kontorsbiträden, kvinnliga	C 2
Skrivbiträden, kvinnliga	C 1
Förste expeditionsvakt	B 3
Expeditionsvakter	B 1;

b) från och med den 1 juli 1924 bestämma antalet ordinarie befattningshavare hos patent- och registreringsverket på följande sätt:

Befattningshavare.	Avlöningsgrad
1 generaldirektör	A 3
6 byråchefer	B 20
19 byrådirektörer	B 18
4 förste byråingenjörer	B 15
1 bibliotekarie	B 15
1 sekreterare	B 15
5 byråingenjörer	B 13
1 kassör och räkenskapsförare	B 13
1 registrator	B 13
4 notarier	B 13
1 kontorsskrivare, kvinnlig	C 5
6 kanslibiträden, kvinnliga	C 3
15 kontorsbiträden, kvinnliga	C 2
2 skrivbiträden, kvinnliga	C 1
1 förste expeditionsvakt	B 3
5 expeditionsvakter	B 1;

samt

c) med godkännande av det av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 2 januari 1924 förordade förslaget till stat för patent- och registreringsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1924, minska det ordinarie reservationsanslaget till *upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet*, nu 936,000 kronor, med 14,800 kronor till 921,200 kronor,

att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.

15:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till täckande av kostnader för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid patent- och registreringsverket (punkt 19) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Dyrtidstillägg
vid patent- och
registrerings-
verket.
[19.]

anmäla.

16:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 20) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 60 och 61) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Kostnader,
som föränk-
das av över-
ståthållaräm-
betets och läns-
styrelsernas
befattning med
vissa slag av
registrering.
[20.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) till *bestridande av kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings- m. fl. register* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 4,000 kronor; samt

b) medgiva, att de till nämnda myndigheter inflytande avgifter för sådana registreringar och anmälningar må tillföras detta anslag såsom särskilda upp-
bördsmedel.

17:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till täckande av kostnader för dyrtidstillägg åt befattningshavare i försäkringsinspektionen (punkt 22) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Dyrtidstillägg
vid försäk-
ringsinspek-
tionen.
[22.]

anmäla.

18:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23) att
dels från och med 1 juli 1924 bestämma antalet ordinarie befattnings-
havare hos statens provningsanstalt på följande sätt:

Statens prov-
ningsanstalt.
[23.]

Befattningshavare	Avlöningsgrad
1 överdirektör	A 2
5 avdelningschefer	B 19
4 förste avdelningsingenjörer	B 15
4 avdelningsingenjörer	B 13
1 kassör och räkenskapsförare	B 12
2 kontorsskrivare	C 5
2 laboratoriebiträden av 1:a klass	C 5
4 » » 2:a »	C 4
1 kanslibiträde	C 3

Befattninghavare	Avlöningsgrad
1 förste verkmästare	B 8
1 verkmästare	B 6
1 instrumentmakare	B 5
1 expeditiönsvakt	B 1;

dels ock, med godkännande av det av departementschefen förordade förslaget till stat för statens provningsanstalt, att tillämpas från och med den 1 juli 1924, minska det ordinarie förslagsanslaget till upprätthållande av provningsanstaltens verksamhet, nu 306,500 kronor med 17,300 kronor till 289,200 kronor,

att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 64—70 i statsrådsprotokollet.

1922 års riksdag upptog i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 det ordinarie förslagsanslaget till upprätthållande av statens provningsanstalts verksamhet med halva beloppet av den utav samma års riksdag godkända helårsstaten för anstalten eller med 172,000 kronor, att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

I den till 1923 års riksdag avlåtna statsverkspropositionen föreslog Kungl. Maj:t sedermera, i samband med äskandet av anslag till upprätthållande av anstaltens verksamhet under budgetåret 1923—1924, vissa ändringar i den för anstalten fastställda helårsstaten, varigenom slutsumman av sagda stat skulle, från och med den 1 juli 1923 räknat, sänkas till 306,500 kronor.

Kungl. Maj:ts berörda förslag bifölls av riksdagen.

Den av 1923 års riksdag godkända staten för provningsanstalten har följande utseende:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattninghavare, <i>förslagsanslag</i>	kronor 184,500
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 3,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 42,000
Inspektörens arvode	» 1,000 kronor 230,500.

Omkostnadsstat.

Till gas och elektrisk ström, <i>förslagsanslag</i>	kronor 11,000
» värme, <i>förslagsanslag</i>	» 6,000
» inventarier och inventariers underhåll	» 8,000
» bibliotek	» 2,000
» glasvaror, <i>förslagsanslag</i>	» 4,000

Till tillfälliga biträden, tjänsteresor m. m., <i>förslagsanslag</i>	kronor	15,000	
» laboratorieutensilier, kemikalier, ma- terialier, förbrukningsartiklar, prov- ningsanordningar m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	16,000	
» expenser, <i>förslagsanslag</i>	»	11,000	
» försäkring av byggnader och utrust- ning, underhåll av tomten m. m., <i>för- slagsanslag</i>	»	3,000	kronor 76,000.
			<i>Förslagsanslag</i> kronor 306,500.

att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

Den av departementschefen till godkännande nu föreslagna staten för provningsanstalten är av följande lydelse:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	kronor	179,700	
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	2,000	
Avlöningar till icke-ordinarie befattnings- havare m. m.	»	35,000	
Inspektörens arvode	»	1,000	kronor 217,700.

Omkostnadsstat.

Till gas och elektrisk ström, <i>förslagsanslag</i>	kronor	9,000	
» värme, <i>förslagsanslag</i>	»	5,000	
» inventarier och inventariers underhåll	»	4,000	
» bibliotek	»	2,000	
» glasvaror, <i>förslagsanslag</i>	»	4,000	
» tillfälliga biträden, tjänsteresor m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	15,000	
» laboratorieutensilier, kemikalier, mate- rialier, förbrukningsartiklar, provnings- anordningar m. m., <i>förslagsanslag</i> ..	»	16,000	
» expenser, <i>förslagsanslag</i>	»	13,500	
» försäkring av byggnader och utrustning, underhåll av tomten m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	3,000	kronor 71,500
			<i>Förslagsanslag</i> kronor 289,200,

att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

Vad avlöningsstaten beträffar, innebär sålunda departementschefens förslag en nedsättning av samtliga i densamma ingående anslagsposter med undantag av den för arvode åt inspektören avsedda posten å 1,000 kronor.

Vad särskilt angår anslagsposten för avlöningar till ordinarie befattningshavare, har nedsättningen av denna anslagspost sin grund i ifrågasatt indragning av en avdelningsingenjörstjänst i lönegraden B 13.

I fråga om omkostnadsstaten har, enligt vad av det ovanstående framgår, å ena sidan anslagsposterna till gas och elektrisk ström, till värme och till inventarier och inventariers underhåll ansetts kunna sänkas med tillhoppa 7,000 kronor, under det att å andra sidan posten till expenser höjts med 2,500 kronor och övriga poster upptagits med oförändrade belopp.

Utskottet, som icke funnit skäl till erinran mot vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit riksdagen, får sålunda hemställa,

att riksdagen må

a) från och med den 1 juli 1924 bestämma antalet ordinarie befattningshavare hos statens provningsanstalt på följande sätt:

Befattningshavare	Avlöningsgrad
1 överdirektör	A 2
5 avdelningschefer	B 19
4 förste avdelningsingenjörer	B 15
4 avdelningsingenjörer	B 13
1 kassör och räkenskapsförare	B 12
2 kontorsskrivare	C 5
2 laboratoriebiträden av 1:a klass	C 5
4 » » 2:a »	C 4
1 kanslibitråde	C 3
1 förste verkmästare	B 8
1 verkmästare	B 6
1 instrumentmakare	B 5
1 expeditionsvakt	B 1;

samt

b) med godkännande av det av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 2 januari 1924 förordade förslaget till stat för statens provningsanstalt, att tillämpas från och med den 1 juli 1924, minska det ordinarie förslagsanslaget till *upprätthållande av provningsanstaltens verksamhet*, nu 306,500 kronor, med 17,300 kronor till 289,200 kronor,

att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

Handel och sjöfart.

Bidrag till underhållande av handelshögskolan i Stockholm.

19:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24) att, under förutsättning att verksamheten vid handelshögskolan i Stockholm fortsättes efter i huvudsak den nu följda planen, såsom bidrag till underhållande av

samma skola under läsåret 1924—1925 å riksstaten för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor, att till handelshögskoleföreningens i Stockholm styrelse utbetalas med hälften under senare halvåret 1924 och återstående hälften under förra halvåret 1925 under villkor, att minst tolv friplatser för studerande vid högskolan komma att finnas inrättade under hela läsåret 1924—1925.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 70—72 i statsrådsprotokollet.

Såsom bidrag till underhållande av handelshögskolan i Stockholm har av riksdagen anslagits för vart och ett av åren 1910—1921 ett belopp av 30,000 kronor, för år 1922 ett belopp av 60,000 kronor, för första halvåret 1923 ett belopp av 30,000 kronor och för budgetåret 1923—1924 ett belopp av 50,000 kronor. I fråga om understödet för sist omnämnda budgetår har föreskrivits, att ena hälften skulle utbetalas under senare halvåret 1923 och återstående hälften under förra halvåret 1924. Ett vid beviljandet av samtliga ovannämnda anslag fästade villkor har varit, att vid högskolan skulle finnas ett visst antal friplatser, för de senare åren bestämt till 12.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må, under förutsättning att *verksamheten vid handelshögskolan i Stockholm* fortsättes efter i huvudsak den nu följda plan, såsom bidrag till underhållande av samma skola under läsåret 1924—1925 å riksstaten för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor, att till handelshögskoleföreningens i Stockholm styrelse utbetalas med hälften under senare halvåret 1924 och återstående hälften under förra halvåret 1925 under villkor, att minst tolv friplatser för studerande vid högskolan komma att finnas inrättade under hela läsåret 1924—1925.

20:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26) att såsom understöd till auktoriserade handelskammare i riket, att utgå med ett belopp av 2,000 kronor till envar handelskammare under av departementschefen förordade villkor, å riksstaten för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 24,000 kronor.

Statsunderstöd till auktoriserade handelskammare i riket.
[26.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 75 och 76 i statsrådsprotokollet.

I anledning av en av Kungl. Maj:t gjord framställning anvisade 1916 års riksdag såsom understöd till auktoriserade handelskammare i riket på extra stat för år 1917 ett förslagsanslag å högst 36,000 kronor, att utgå

med ett belopp av 3,000 kronor till envar handelskammare under de villkor, Kungl. Maj:t i överensstämmelse med av riksdagen angivna grunder kunde komma att föreskriva.

Sedan kommerskollegium avgivit infordrat utlåtande, utfärdade Kungl. Maj:t den 15 december 1916 kungörelse (nr 599) angående auktoriserade handelskammare, varjämte Kungl. Maj:t samma dag fastställde villkor och bestämmelser för åtnjutande av förutnämnda av riksdagen anvisade anslag.

Sedermåra har för vart och ett av åren 1918—1922 dylikt anslag utgått med enahanda belopp, som anvisats för år 1917; och har Kungl. Maj:t för anslagens åtnjutande fastställt samma villkor och bestämmelser som de för år 1917 gällande.

För år 1923 har anslaget nedsatts till 24,000 kronor, att utgå med 2,000 kronor till envar handelskammare under enahanda villkor som förut, men med befogenhet för Kungl. Maj:t att, i fall av behov och efter närmare utredning, något jämka på det av riksdagen dittills vid anslagets beviljande fästade villkoret, att lägsta medlemsavgiften i statsunderstödd handelskammare icke finge överskrida 10 kronor.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått en inom första kammaren av herr *E. A. Enhörning* väckt motion, nr 37, vari hemställts, att riksdagen ville höja anslaget till auktoriserade handelskammare i riket för budgetåret 1924—1925 från av Kungl. Maj:t föreslagna 24,000 kronor till 36,000 kronor, att utgå med 3,000 kronor till varje handelskammare.

I fråga om de skäl, motionären anför till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

*Utskottets
yttrande.*

Jämväl för år 1924 torde de auktoriserade handelskamrarna i riket böra i viss utsträckning beredas understöd av statsmedel.

Vad anslagsbeloppets storlek beträffar har, såsom av statsrådsprotokollet framgår, kommerskollegium för sin del uttalat, att redan det förut åt envar handelskammare tillmätta beloppet av 3,000 kronor varit synnerligen knäppt och att kollegium därför vore av den meningen, att anslaget, så snart förhållandena det medgäve, ånyo borde höjas till samma storlek, som det tidigare under en följd av år haft. För nästkommande budgetår har emellertid kollegium av sparsamhetsskäl icke ifrågasatt högre belopp än som utgått för år 1923. Kungl. Maj:t har ock upptagit anslaget för budgetåret med oförändrat belopp.

Denna Kungl. Maj:ts ståndpunkt till frågan har utskottet under förhandenvarande förhållanden ansett sig böra biträda. Med hänsyn till de avsevärda nedsättningar, som redan vidtagits och ytterligare måste vidtagas såväl i anslagen till statens egna verk och inrättningar som även i

bidragen till enskilda, har utskottet sålunda funnit skäl icke föreligga att å förevarande punkt gå utöver Kungl. Maj:ts, å kommerskollegii framställning i ämnet grundade förslag.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herr Enhörnings ovanberörda motion, i vad densamma skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, såsom *understöd till auktoriserade handelskammrar i riket*, att utgå med ett belopp av 2,000 kronor till envar handelskammare under av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 2 januari 1924 förordade villkor, å riksstaten för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 24,000 kronor.

21:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 27) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 76—79) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Statsunderstöd till svenska handelskammare i utlandet.

[27.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom understöd för år 1924, på sätt av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 2 januari 1924 förordats, till *svenska handelskammare i utlandet* å riksstaten för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 50,000 kronor.

22:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 79—85) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Bidrag till Sveriges allmänna exportförening.

[28.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under villkor att *Sveriges allmänna exportförening* under år 1924 bedriver sin verksamhet i huvudsakligen den form och i minst den omfattning, som i företedd förslagsstat för samma år anges, samt att i granskningen av föreningens verksamhet och räkenskaper deltagar en av Kungl. Maj:t förordnad revisor, såsom bidrag till föreningens verksamhet under sistnämnda år å riksstaten för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor med skyldighet för föreningen att såväl till chefen för handelsdepartementet som ock till kommerskollegium avgiva

berättelse om föreningens verksamhet under år 1924 ävensom redogörelse för föreningens ekonomiska ställning vid utgången av samma år.

*Bidrag till
en internationell
byrå i
Bryssel för
handelsstatistik.*

[29.]

23:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29) att till täckande av den å Sverige belöpande delen av kostnaderna under år 1925 för en internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik å riksstaten för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 900 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 85—87 i statsrådsprotokollet.

För innevarande budgetår är för ifrågavarande ändamål anvisat ett extra förslagsanslag å 1,200 kronor.

Den av Kungl. Maj:t nu föreslagna nedsättningen av anslaget är föranledd av den svenska kronans ökade värde i förhållande till francvalutan.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till täckande av den å Sverige belöpande delen av kostnaderna under år 1925 för en *internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik* å riksstaten för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 900 kronor.

*Ersättning
till sjömanshusen.*

[30.]

24:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30) att å riksstaten för budgetåret 1924—1925 för ersättning till sjömanshusen anvisa ett extra anslag av 140,000 kronor för beredande under år 1924 åt sjömanshusen av skälig ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktigas inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande uppgifter för statsverkets räkning.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 87—91 i statsrådsprotokollet.

Till ersättning för sjömanshusen är för innevarande budgetår anvisat ett extra anslag å 162,000 kronor.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehåft två särskilda motioner, väckta inom andra kammaren, den ena (nr 46) av herr *O. W. Lövgren*, vari yrkats, att riksdagen måtte höja det under förevarande punkt upptagna anslaget till sjömanshusen från av Kungl. Maj:t föreslagna 140,000 kronor med 22,000 kronor till 162,000 kronor,

och den andra (nr 234) av herr *P. Pehrsson*, vari hemställts, att riksdagen måtte i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptaga det extra anslaget för beredande under år 1924 åt sjömanshusen av skälig ersättning

för dem åliggande bestyr med värnpliktigas inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande uppgifter för statsverkets räkning till 162,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag har herr Lövgren anfört följande:

»I årets statsverksproposition under tionde huvudtiteln föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att för budgetåret 1924—1925 inknappa anslaget till sjömanshusen från nu gällande kronor 162,000 till kronor 140,000.

Som stöd för denna inknappning av anslaget anför statsrådet Wohlin bl. a. att: 'En sänkning av anslaget till exempelvis 140,000 kronor skulle med hänsyn till det stora antalet sjömanshus, 47 stycken, på vilket anslaget fördelas, endast i jämförelsevis ringa mån inverka på det till varje särskilt sjömanshus senast beviljade understödsbeloppet och knappast behöva föranleda någon minskning i omfattningen av den av sjömanshusen bedrivna understödsverksamheten. Sjömanshusens kapitaltillgångar hava nämligen, enligt vad jag från kommerskollegium inhämtat, under femårsperioden 1918—1922 i medeltal per år ökats med 2,9 procent, medan kollegium i en år 1921 till sjömanshusen avlåten skrivelse angående normerna för understödsutdelningen förklarar sig finna en årlig fondering av 2 procent nöjaktigt betryggande för den framtida verksamheten. Den ovan ifrågasatta anslagsnedsättningen torde vid sådant förhållande kunna — utan att behöva föranleda inskränkning av understödsverksamheten — i mån av behov kompenseras genom en något minskad fondering'.

Nu är det ju emellertid så, att sjömanshusens inkomster huvudsakligen utgöras av de medel, som inflyta genom att 1 procent av varje sjömans intjänta lön tillfaller sjömanshuset. Och det måste väl betraktas som i hög grad olämpligt att för statens administrativa verksamhet använda dessa sjöfolkets understödsmedel.»

Den av herr Pehrsson väckta motionen är av följande lydelse:

»I propositionen angående anslagen under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å riksstaten för budgetåret 1924—1925 för ersättning till sjömanshusen anvisa ett extra anslag av 140,000 kronor. Anslaget avser att utgöra 'skälig ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktigas inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande uppgifter för statsverkets räkning'.

Detta anslag till sjömanshusen, vilket efter att hava utgått för vart och ett av åren 1900—1911 med 30,000 kronor samt sedermera till och med år 1920 med 40,000 kronor per år, höjdes från och med år 1921 till 162,000 kronor.

Som bekant utöva sjömanshusen, vid sidan av bestyren för statsverkets räkning, sedan gammalt en synnerligen behjärtansvärd verksamhet genom utdelande av understöd till behövande sjöfolk eller deras efterlevande änkor och barn. Särskilt med hänsyn till sjömanshusens ifrågasvarande verksamhet synes mig den föreslagna sänkningen av deras statsanslag icke vara befogad. Jag tillåter mig här i korthet erinra om en del omständigheter, som synt mig böra hava mera beaktats vid de överväganden, som lett till förslaget om anslagets sänkning.

Sjömanshusen representera en mycket gammal institution. Verksamheten började år 1748 genom inrättandet av Stockholms sjömanshus och Göteborgs år 1752, varefter i rask följd tillkommo sjömanshus i flertalet stapelstäder. Ett närmare studium av såväl motiven till det reglemente, vilket uppgjordes i samband med sjömanshusinstitutionens tillkomst, som

ock själva reglementets bestämmelser och handlingarna rörande tillkomsten av de sjömanshus, som trädde det första i spåren, giver otvetydigt vid handen, att sjömanshusens främsta uppgift var understödsverksamheten. Den följande utvecklingen utvisar ett allt längre gående anlåtande av sjömanshusen för huvudsakligen statliga uppgifter. Omfattningen av dessa senare uppgifter framgår därav, att densamma utan erinran från något håll beräknats numera utgöra 75 procent av sjömanshusens hela arbetsområde. Genom att staten under lång tid underlåtitt att i tillräcklig grad bidraga till de härav föranledda avsevärda förvaltningskostnaderna, hava givetvis de avgifter, som särskilt sjöfolket i form av s. k. hyresavgifter betala till sjömanshusen, till en del undandragits det ändamal, vartill desamma äro avsedda, nämligen understödsverksamheten. Enligt av '1917 års sjömanshuskommitté' verkställda beräkningar i sitt den 18 november 1919 avgivna betänkande skulle staten blott sedan 1889 på detta sätt fråndragitt sjömanshuskassorna och understödsverksamheten ett belopp, räntor oräknade, av minst 1½ miljon kronor.

Det var tydligen påpekandet härav, som föranledde 1915 års riksdag att begära den i innevarande års proposition omförmälda undersökningen om förhållandet mellan sjömanshusens statliga och övriga uppgifter. Jag vill härutinnan särskilt fästa uppmärksamheten på att riksdagen i samband därmed uttalade, att när nyssnämnda undersökning blivit verkställd, *'borde enligt riksdagens förmenande staten omedelbart till sjömanshusen erlægga det årliga belopp, som kunde befinnas utgöra skälig ersättning för sjömanshusens arbete för statens räkning'*.

Riksdagen, som fann frågan om sjömanspensioneringen böra snarast upptagas till förnyad behandling, uttalade samtidigt såsom sin mening, *'att förverkligandet av de önskemål, som av riksdagen' förut 'framhållits, nämligen ökat statsbidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader samt utjämning och förbättring av sjömanshusens understödsverksamhet, icke finge fördröjas av en utredning av pensionsfrågan och densammes slutliga lösning'*.

Den begärda utredningen, som strax efteråt igångsattes, gav beträffande beräkningen av förhållandet mellan sjömanshusens statliga och andra uppgifter det resultat, jag redan här ovan angivit, varjämte den utvisade, som ju måste hava varit att vänta, att ett bland de främsta och nödvändigaste medlen till förbättrande och utjämning av sjömanshusens understödsverksamhet var, att staten ökade sitt bidrag till sjömanshusen till ett belopp, som stode i rättvist förhållande till statens anlåtande av sjömanshusen för statliga uppgifter.

Vid de närmare överväganden, som följde i anledning av de förslag, vari den anbefallda utredningen resulterade, befanns, att förslagen stode i det samband med frågan om sjöfolkpensioneringen, att de icke borde slutligt bedömas, förrän sistnämnda fråga slutbehandlats. För att emellertid så långt möjligt tillgodose det trängande behovet av förstärkning av sjömanshusens möjligheter att tillfredsställande besörja understödsverksamheten och sålunda tillmötesgå även riksdagens egna uttalade önsknings i saken framställdes på sin tid förslaget, att riksdagen skulle anvisa ett belopp för ändamålet, som utgjorde 75 procent av kostnaderna för det *billigaste* av de två förslag rörande sjömanshusens organisation, som förelågo, därvid, för att riksdagen ej heller skulle behöva föregripa sitt slutliga ståndpunkts-tagande vis à vis det i själva verket rätta förhållandet mellan sjömans-

husens statliga och andra uppgifter, icke togs med i beräkning några som helst dyrtidstillägg på de kostnadsbelopp vid förkrigsnivå, nämnda förslag innefattade. På detta sätt tillkom det av riksdagen sedermera utan ringaste erinran godkända anslagsbeloppet, 162,000 kronor, varom föredragande departementschefen fann sig kunna göra det i årets statsverksproposition relaterade uttalandet, att han 'av vad i ärendet förekommit blivit övertygad om, att statsverkets kostnader icke kunde ställa sig lägre än vad sålunda beräknats'.

Det lär vara det sålunda ökade anslaget till sjömanshusen och de därigenom något ökade möjligheterna att verksamt bidra till i varje fall understödsverksamhetens *utjämnande* de olika sjömanshusen emellan, som föranlett kommerskollegium att 29 mars år 1921 utfärda de av departementschefen antydda normerna för utdelningen av understöd. Jag kan icke dela herr departementschefens uppfattning av innebörden av nämnda kommerskollegii yttrande, varom i statsverkspropositionen säges, att kollegium 'förklarar sig finna en årlig fondering av 2 procent nöjaktigt betryggande för den framtida verksamheten'. Jag har berett mig tillfälle att taga del av denna skrivelse och kan av de däri använda ordalagen icke draga samma slutsats som herr departementschefen. Det heter nämligen däri: 'för ett framtida något så när *jämnt*¹ besörjande av understödsverksamheten kräves en årlig fondering av *omkring*¹ 2 procent av kassans kapitalbehållning vid senaste bokslut'. Av sammanhanget, vari detta uttryck förekommer, framgår att kollegium härmed icke avsett att reglera understöden *uppåt*, utan endast velat sörja för att *framtiden* icke skulle behöva föra med sig regleringen av dessa *nedåt*, varjämte åsyftats att underlätta den av riksdagen begärda *utjämningen* av verksamheten och en synnerlig behövlig *förbättring* av understödets belopp. Understöden måste genomsnittligt sett betraktas såsom allt för låga: år 1922 i genomsnitt för understödstagare, enligt vad jag inhämtat, endast omkring 73 kronor. Jag tillåter mig vidare erinra om att anledningen till den av herr departementschefen påtalade relativt höga fonderingen, i medeltal för åren 1918—1922: 2.9 procent per år, uppenbarligen beror på rent tillfälliga förhållanden, nämligen bland annat de höga inkomsterna, särskilt under år 1920, av hyresavgifter, som sedermera i själva verket avsevärt nedgått på grund av *hyrornas alltjämt fortgående sänkning*. Därtill kommer ock, att inkomsten av tonavgifter alltid är osäker, då den är beroende av utrikessjöfartens omfattning. Man har föga anledning antaga, att en fortsatt fondering av 2.9 procent skulle kunna fortsättas ens med bibehållande av den nuvarande omfattningen av understödsverksamheten, som i stället uppenbarligen måste tillgodoses kraftigare än hittills.

Det kan då icke te sig tillrädligt att nu företaga en sänkning av statens redan förut i underkant beräknade bidrag.

Jag kan i detta sammanhang icke underlåta påpeka, att de i förhållande till penningvärdet ytterligt blygsamma understöden icke kunna anses motsvara syftet med användningen av de utgifter, som bland annat av sjöfolket under långa tider erlagts till sjömanshusen, och nu väsentligt förhöjts, vilket också icke utan fog torde vara en allmän uppfattning inom sjöfartskretsar.

Beloppen kunna enligt vad jag erfarit för närvarande antagas utgöra i medeltal, räknat på 10 månaders seglationstid: för fullbefaren sjöman 15 à 18 kronor, för underbefäl 25 à 40 kronor och för befälhavare 50 à 80 kronor per år.

¹ Kursiverat här.

Även redarnas bidrag ha genom den under år 1918 genomförda höjningen av beräkningsgrunden för tonavgifterna avsevärt ökats.

Därjämte vill jag erinra om att, fränsett understöden, sjömanshusens utgifter, vilka år 1916 uppgingo till 269,748 kronor, därav till avlöningar 190,193 kronor, år 1922 uppgingo till 503,761 kronor, därav till avlöningar 357,874 kronor. Någan annan avsevärd minskning å dessa än den, som kan ske å avlöningarna genom sjunkande index, torde icke kunna förväntas. De utdelade understöden, s. k. gratial, uppgingo, fränsett de s. k. tillfälliga understöden, år 1916 till sammanlagt 330,060 kronor och år 1922 till sammanlagt 387,922 kronor.

Då sjömanshusens första uppgift är understödsverksamhet, torde disproportionen vara uppenbar. Den av 1917 års sjömanshuskommitterade beräknade andel i dessa kostnader, som skulle påvila staten, skulle alltså, även om icke dyrtidstilläggen beräknas, för år 1922 uppgå till över 300,000 kronor. Anslaget, som nu föreslås nedsatt till 140,000, utgick samma år med 162,000 kronor.

Det synes mig under dessa förhållanden, att den sänkning av statsunderstödet, som i den kungl. propositionen föreslagits, icke skulle vara tillräckligt motiverad. Den skulle utan att ur budgetsynpunkt äga större betydelse motverka möjligheterna för utjämnande och förbättrande av sjömanshusens understödsverksamhet och innebära tillgodoseende av statsintressen på bekostnad av de intressen, som ligga bakom sjöfolks och redares avgifter till sjömanshusen.»

*Utskottets
yttrande.*

Vid anmälan av förevarande anslagsäskande har departementschefen anfört, att, då frågan om sjömanshusens omorganisation icke kunde upptagas till prövning i sådan tid, att anslagsberäkningen för nästinstundande statsregleringsperiod därav kunde påverkas, han ansett sig böra utgå ifrån, att den i avseende å statsbidraget till sjömanshusen nu tillämpade, mera provisoriska anordningen borde i huvudsak förbliva gällande även i vad angår bidraget för år 1924.

Detta har emellertid synts departementschefen icke hindra, att såsom ett led i de pågående besparingssträvandena en viss nedsättning av den för de senaste åren utgående anslagssumman, 162,000 kronor, vidtoges. En sänkning av anslaget till 140,000 kronor har sålunda av departementschefen ifrågasatts.

Till departementschefens förslag härutinnan kan utskottet emellertid icke ansluta sig. För genomförandet av den för sjömanshusens ekonomiska verksamhet, särskilt understödsutdelningen, fastställda planen synes nämligen utskottet önskvärt, att de faktorer, som härå inverka, i största möjliga utsträckning lämnas orubbade. Då, såsom ock motionsvis påpekats, av sjömanshusens förnämsta inkomstkällor — hyresavgifter, tonavgifter, räntor å sjömanshuskassorna och statsanslaget — hyresavgifterna på grund av hyornas nedåtgående måste befaras komma att under närmaste framtiden minskas samt tonavgiftsuppbörden, vilken ju är beroende av utrikessjöfartens större eller mindre livlighet, alltid är osäker, synes det utskottet sålunda angeläget, att statens bidrag till sjömanshusen för utförande av uppgifter för statens räkning icke minskas. I betraktande

härav och med hänsyn jämväl tagen till statens förhållande till sjömanshusen under olika tider och det sätt, varpå syftet med sjömanshusens inrättande därvid tillgodosetts, har utskottet alltså funnit sig böra föreslå, att anslaget till sjömanshusen för nästkommande budgetår upptages med samma belopp, som under senare åren anvisats.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med bifall till herr Lövgrens och herr Pehrssons ovanberörda motioner å riksstaten för budgetåret 1924—1925 för *ersättning till sjömanshusen* anvisa ett extra anslag av 162,000 kronor för beredande under år 1924 åt sjömanshusen av skälig ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktigas inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande uppgifter för statsverkets räkning.

25:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 31) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 91—93) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Läkarundersökning av sjöfolk.

[31.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *läkarundersökning av sjöfolk* i enlighet med de av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 2 januari 1924 angivna grunder å riksstaten för budgetåret 1924—1925 bevilja ett extra förslagsanslag av 35,000 kronor.

26:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 93) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Arvoden åttva dispachörss-assistenten.

[32.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 anvisa till *arvode med 2,000 kronor åt envar av två dispachörss-assistenten, anställda den ene i Stockholm och den andre i Göteborg*, ett extra anslag av 4,000 kronor.

27:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 33) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 94) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Bidrag till upphållande av internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten.

[33.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till täckande av den å Sverige för

år 1924 belöpande delen av kostnaderna för *uppehållande av internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* å riksstaten för budgetåret 1924—1925 bevilja ett extra förslagsanslag av 9,500 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

Reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör.

[34.]

28:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34) hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptaga det ordinarie reservationsanslaget till *reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör*, utan angivet belopp.

Befrämjande i allmänhet av slöjderna.

[35.]

29:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35) att i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptaga

dels det i den ordinarie anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående anslaget till manufakturernas befrämjande med oförändrat belopp, 8,000 kronor,

dels ock de i samma anslagstitel ingående reservationsanslagen, nämligen: reservationsanslaget till reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena,

reservationsanslaget till reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri,

reservationsanslaget till reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien

och

reservationsanslaget till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen, utan angivna belopp.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 95—97 i statsrådsprotokollet.

På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning har 1923 års riksdag nedsatt det i den ordinarie anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående anslaget till manufakturernas befrämjande från 13,500 till 8,000 kronor.

Beträffande de i samma anslagstitel ingående reservationsanslagen till reseunderstöd åt olika kategorier av inom industri och hantverk sysselsatta personer hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i likhet med vad som ägt rum å övergångsbudgeten, för budgetåret 1923—1924 upptaga dem utan angivna belopp. I anledning av en inom andra kammaren väckt motion, nr 91, beviljade emellertid riksdagen till reseunderstöd åt arbetare

i de särskilda näringsyrkena ett anslag av 15,000 kronor, till reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri ett anslag av 8,000 kronor och till reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien ett anslag av 12,000 kronor.

De av riksdagen sålunda anvisade anslagen avsågo reseunderstöd för studiebesök på 1923 års jubileumsutställning i Göteborg; och hava anslagsbeloppen till fullo tagits i anspråk för nyssnämnda ändamål.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren av herr *H. Norling* m. fl. väckt motion, nr 37, vari hemställts, att riksdagen måtte i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptaga de under anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående reservationsanslagen med följande belopp, nämligen:

reservationsanslaget till reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena med 15,000 kronor.

reservationsanslaget till reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri med 8,000 kronor.

reservationsanslaget till reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien med 5,000 kronor,

reservationsanslaget till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshantering, med 10,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Kungl. Maj:ts förslag om upptagande med oförändrat belopp av det i den ordinarie anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående anslaget till manufakturernas befrämjande har icke givit utskottet anledning till erinran, och har utskottet likaledes ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag beträffande reseunderstöd åt de hantverkare m. fl., varom här är fråga. Utskottet har alltså, ehuru utskottet till fullo uppskattar statens understödsverksamhet på nu ifrågavarande område, under den förhandenvarande budgetära ställningen icke kunnat biträda motionärernas yrkande.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å ovanberörda motion i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptaga

a) det i den ordinarie anslagstiteln »*Befrämjande i allmänhet av slöjderna*» ingående anslaget till manufakturernas befrämjande med oförändrat belopp 8,000 kronor, samt

b) de i samma anslagstitel ingående reservationsanslagen, nämligen:

reservationsanslaget till reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena,

reservationsanslaget till reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri,

reservationsanslaget till reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien

och

reservationsanslaget till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshandlingen, utan angivna belopp.

*Befrämjande
av husslöjden.*
[36.]

30:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36) att sänka det ordinarie anslaget till befrämjande av husslöjden, nu 20,000 kronor, med 5,000 kronor till 15,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen i riksstaten för budgetåret 1923—1924 upptagit det ordinarie anslaget till husslöjden — förut 25,000 kronor för år — med 20,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må sänka det ordinarie anslaget till *befrämjande av husslöjden*, nu 20,000 kronor, med 5,000 kronor till 15,000 kronor.

*Torvingenjörer
m. m.*
[37.]

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37) att för budgetåret 1924—1925 anvisa

dels för avlönande av en förste torvingenjör och tre torvingenjörer ett extra anslag av 29,900 kronor,

varav dock 400 kronor till förste torvingenjören skola utgå allenast under förutsättning att hans bostadsort är Stockholm,

dels till skrivhjälp åt förste torvingenjören ett extra anslag av 1,500 kronor,

dels ock till beredande, i mån av behov, efter hittills tillämpade grunder, av personliga ålderstillägg åt förste torvingenjören och torvingenjörerna, i varje fall under förutsättning att vederbörande befattningshavare fortfarande med gott vitsord tjänstgör i nämnda egenskap, ett extra anslag av 3,500 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 99—103 i statsrådsprotokollet.

Statens torvtjänstemän utgöras för närvarande av en förste torvingenjör med arvode av 6,400 kronor, varav dock 400 kronor, utgörande ortstillägg, få uppbäras allenast under förutsättning, att han är bosatt i

Stockholm, samt tre torvingenjörer, var och en med arvode av 4,000 kronor. Utöver arvoden utgå personliga ålderstillägg till förste torvingenjören Ernst Jacob Wallgren och torvingenjören Thure Gustaf Thorgny Björkman, vardera å 1,000 kronor, samt till torvingenjörerna friherre Melcher Otto Falkenberg och Gustaf Theodor Sjögren, vardera å 500 kronor.

Förutom de medel, som åtgå till bestridande av de sålunda angivna arvoden jämte ålderstillägg, sammanlagt 21,400 kronor, har för budgetåret 1923—1924 anvisats dels till reseersättning åt nämnda fyra befattningshavare ett belopp av 12,000 kronor, dels ock till skrivhjälp åt förste torvingenjören ett belopp av 1,500 kronor. Det sammanlagda anslagsbeloppet till torvingenjörer å riksstaten för nu löpande budgetår utgör sålunda 34,900 kronor, fördelat å tre anslagsposter, en å 1,500 kronor för ovanberörda skrivhjälp, en å 3,000 kronor för förenämnda ålderstillägg och en å 30,400 kronor för övriga utgifter.

Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag innebär, att anslagsposten till ålderstillägg höjts med 500 kronor till 3,500 kronor, under det att posten för övriga utgifter — den egentliga avlöningsposten — nedsatts med motsvarande belopp eller från 30,400 kronor till 29,900 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må för budgetåret 1924—1925 anvisa
a) för *avlönande av en förste torvingenjör och tre torvingenjörer* ett extra anslag av 29,900 kronor,

varav dock 400 kronor till förste torvingenjören skola utgå allenast under förutsättning att hans bostadsort är Stockholm,

b) till *skrivhjälp åt förste torvingenjören* ett extra anslag av 1,500 kronor, samt

c) till beredande, i mån av behov, efter hittills tillämpade grunder, av *personliga ålderstillägg åt förste torvingenjören och torvingenjörerna*, i varje fall under förutsättning att vederbörande befattningshavare fortfarande med gott vitsord tjänstgör i nämnda egenskap, ett extra anslag av 3,500 kronor.

32:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38) att under av departementschefen tillstyrkta villkor såsom bidrag till Sveriges hantverksorganisations verksamhet under år 1924 å riksstaten för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 2,500 kronor.

Understöd till Sveriges hantverksorganisation.

[38.]

Sveriges hantverksorganisation har för åren 1913—1922 såsom bidrag till sin verksamhet tilldelats statsunderstöd med 7,000 kronor årligen, varav

för åren 1914—1922 4,000 kronor beviljats av riksdagen å extra stat och 3,000 kronor anvisats av Kungl. Maj:t ur manufakturförslagslånefonden. Å riksstaten för budgetåret 1923—1924 har såsom bidrag till föreningens verksamhet under år 1923 anvisats ett extra anslag av 3,000 kronor. Något understöd ur fondmedlen har för sistnämnda år icke tilldelats föreningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må under de av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 2 januari 1924 angivna villkor såsom *bidrag till Sveriges hantverksorganisations verksamhet* under år 1924 å riksstaten för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 2,500 kronor.

Statsunder-
stöd åt hant-
verksidkare
för utbildande
av lärlingar.
[39.]

33:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39) att till statsunderstöd för utbildande av lärlingar m. m. för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 20,620 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 105—109 i statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål har riksdagen för budgetåret 1923—1924 beviljat ett extra anslag av 11,540 kronor.

Det av Kungl. Maj:t nu äskade anslaget, vilket begärts för beredande av fortsatt understöd enligt fastställda bestämmelser för de årsgrupper av lärlingar, vilkas utbildning redan påbörjats, har beräknats på följande sätt:

Lärlings- grupp för år	Anslagets användning	Läroåret utgår under	Anslagsbehov
1921	3:dje utbildningsåret.....	2:dra halvåret	21 st. å 75 kr. 1,575
	Resterande belopp.....		21 » » 100 » 2,100
	Utlärlingspenningar		21 » » 20 » 420
	Statspremier		47 » » 100 » 4,700
			kr. 8,795
1922	2:dra utbildningsåret.....	2:dra halvåret	40 » » 100 » 4,000
	3:dje ”	1:sta ”	35 » » 75 » 2,625
	Resterande belopp.....		35 » » 100 » 3,500
	Utlärlingspenningar		35 » » 20 » 700
			» 10,825
			kr. 19,620
Understöd åt hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier			1,000
			Summa kronor 20,620

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer alltså,

att riksdagen må till *statsunderstöd för utbildande av lärlingar m. m.* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 20,620 kronor.

34:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att åt föreningen för svensk hemslöjd såsom bidrag till uppehållande av dess verksamhet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 8,000 kronor.

Understöd åt föreningen för svensk hemslöjd.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 110 och 111 i statsrådsprotokollet.

[40.]

I anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar har riksdagen åt föreningen för svensk hemslöjd, såsom bidrag för uppehållande av dess verksamhet, anvisat å extra stat för vart och ett av åren 1907—1922 ett förslagsanslag, högst, å 15,000 kronor, för första halvåret 1923 ett dylikt anslag å 5,000 kronor samt för budgetåret 1923—1924 ett extra anslag av 10,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må åt *föreningen för svensk hemslöjd* såsom bidrag till uppehållande av dess verksamhet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 8,000 kronor.

35:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41) att åt svenska slöjdföreningen såsom bidrag för uppehållande av dess verksamhet under år 1924 å riksstaten för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

Understöd åt svenska slöjdföreningen.

[41.]

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 111—113 i statsrådsprotokollet.

För budgetåret 1923—1924 har riksdagen för ifrågavarande ändamål anvisat ett extra anslag av 12,000 kronor.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må åt *svenska slöjdföreningen* såsom bidrag för uppehållande av dess verksamhet under år 1924 å riksstaten för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

Tekniskt-
vetenskaplig
forsknings-
verksamhet
inom kraft-
och bränsle-
området.
[42.]

36:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42) att till bedrivande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 113—120 i statsrådsprotokollet.

I en till riksdagen den 12 mars 1920 avlåten proposition, nr 307, med därvid fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, lämnade Kungl. Maj:t riksdagen en närmare redogörelse för resultaten av en i anledning av skrivelse från riksdagen den 13 maj 1916, nr 128, verkställd utredning, huruvida och på vilket sätt, med synpunkt företrädesvis inriktad på upprättande av någon vetenskaplig-praktisk institution, staten skulle kunna medverka till varaktigt befrämjande av en planmässig kraft- och bränslepolitik. I samband härmed föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att till bedrivande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet såsom förslagsanslag, högst, att utgå enligt av Kungl. Maj:t fastställda närmare villkor, anvisa *dels* å tilläggsstat för år 1920 under sjunde huvudtiteln ett belopp av 150,000 kronor, därav 50,000 kronor skulle användas till inköp av apparatutrustning, *dels ock* å extra stat för år 1921 under tionde huvudtiteln ett belopp av 200,000 kronor.

Kungl. Maj:ts berörda framställning blev av riksdagen bifallen.

Vid föredragning den 9 juli 1920 av riksdagens i ämnet avlätna skrivelse, i vad densamma avsåg det å tilläggsstat för år 1920 beviljade anslaget, godkände Kungl. Maj:t efter kommerskollegii hörande en av ingenjörsvetenskapsakademien ingiven organisationsplan för forskningarnas bedrivande. Vidare medgav Kungl. Maj:t, att sistnämnda anslag finge användas i huvudsaklig överensstämmelse med ett av akademien därom avgivet förslag. I detta hade akademien, under hänvisning till en förslaget bilagd sammanställning av »uppgifter för ett blivande svenskt bränsleinstitut», approximativt uppdelat anslagsbeloppet, i den mån det ej avsåg inköp av apparatutrustning, i mindre summor för igångsättande av förberedande undersökningar rörande några i sammanställningen upptagna spörsmål, som akademien ansåg i första rummet böra komma under behandling. Bland dessa märktes vetenskapliga undersökningar av företrädesvis teknisk natur rörande torv, skiffrar och skifferprodukter samt vedkolningsprodukter ävensom tekniskt-vetenskapliga undersökningar i förening med upplysningsverksamhet dels i förbränningsfrågor med särskild hänsyn till träbränslets användning, dels på ångalstringsområdet i bränslebesparande syfte.

Beträffande anslaget å extra stat för år 1921 förordnade sedermera Kungl. Maj:t den 19 november 1920, att detsamma finge av akademien användas i huvudsaklig överensstämmelse med ett av akademien avgivet förslag,

innehärande fortsättande samt i viss mån utvidgning av de under år 1920 påbörjade undersökningarna.

Även för år 1922, för första halvåret 1923 och för budgetåret 1923—1924 hava till bedrivande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet beviljats anslag till belopp av respektive 200,000, 75,000 och 100,000 kronor, varvid bör anmärkas, att anslaget vid 1922 års riksdag erhöll reservationsanslags natur.

Enligt de för användandet av ifrågavarande anslag av Kungl. Maj:t fastställda planer — senast av den 20 juli 1923 — hava de igångsatta undersökningarna av företrädesvis kemisk natur fortsatt samt i övrigt för utvärderande av möjligheterna till bränslebesparing bedrivits tekniskt-vetenskapliga undersökningar beträffande inom industrien använda ugnstyper, angående ångpanneeldstäder och ångalstring samt angående hushållseldstäder och bostadsuppvärmning, varjämte visst arbete på åstadkommande av en rationell bränslebeföring i och för minskning av framställningskostnaderna fullföljts.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren av herr *A. Anderson* i Råstock väckt motion, nr 229, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1923—1924 under rubriken tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet å tionde huvudtiteln bevilja ett extra anslag å 12,000 kronor att av Kungl. Maj:t ställas till ingenjörerna *S. V. Berghs* och *K. E. Larssons* disposition för fortsatt försöksdrift vid i motionen omnämnd anläggning på i huvudsak samma villkor, som av Kungl. Maj:t bestämts vid under år 1923 beviljat understöd.

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört följande:

»Som bekant beviljade 1921 års riksdag å tilläggsstat under tionde huvudtiteln ett extra anslag å 105,000 kronor att utnyttjas för de anläggningar eller främjande av de experiment å våra oljeskiffrens bearbetning, som Kungl. Maj:t efter särskild prövning därvid funnit bäst motiverade. Detta anslag är nu förbrukat. Kungl. Maj:t har efter prövning funnit lämpligt tilldela ingenjörerna *Bergh* och *Larsson*, vilka fullt fristående och självständigt arbetat på denna uppgift och vilkas arbete särskilt uppmärksammats av statsutskottet vid 1921 års riksdag, utav detta anslag ett belopp av 40,000 kronor i två omgångar, varav 10,000 kronor år 1921 användes för beredande försök i mindre skala och 30,000 kronor år 1923 tilldelades dem för en anläggning i industriell skala för att stadfästa och bekräfta de vid den första mindre anläggningen vunna synnerligen goda resultaten.

Försöken i större skala hava fullföljts enligt fastställt program, och såsom framgått av pressen och även av uttalanden av en del statsfunktionärer, som besökt anläggningen, hava mycket lovande resultat vunnits. Allmänt har uttryckts tillfredsställelse över att med så relativt blygsamt kapital, som staten beviljat för detta ändamål, ett så positivt resultat kunnat vinnas.

Våra alunskiffrar utgöra ju, som är allmänt bekant, förutom stenkolen i Skåne en av Sveriges mera betydande fossila naturtillgångar, som, om de användas till att förse landet med olja, torde räcka flera hundra år framåt. En oljeindustri, bedriven ungefär i samma omfattning som exempelvis den skotska skifferoljeindustrien, skulle kunna täcka en betydande del av vårt oljebehov och giva sysselsättning åt icke mindre än omkring 10,000 personer.

Då samtidigt med oljan högvärdig gas utvinnes, lämplig för diverse värmeändamål, resultera dessa nya uppslag i ett rationellt utnyttjande och omläggande av den befintliga kalkindustrien, som f. n. endast utnyttjar en obetydlig del av skiffrarna, samt kommer nedläggandet av ett relativt ringa kapital att medföra en betydande vinst för den för jordbruket så viktiga kalkbränningsindustrien. En intressant utredning över denna sak för exempelvis Kinnekulle, där den befintliga försöksanläggningen är förlagd, kommer att ställas till utskottets förfogande.

Den utomordentligt stora betydelse, som en inhemsk oljeindustri, förlagd inne i landet, där rikliga transportleder, sjöar, kanaler och järnvägar finnas, kan icke nog uppskattas, särskilt vid tillfällen, då vi genom politiska förvecklingar få de yttre förbindelserna avskurna, ävensom om man betänker, att den nu kända mängden bergolja endast beräknas kunna räcka en mansålder framåt och att hela världspolitiken f. n. till stor del rör sig om behärskaudet av oljefyndigheterna.

Herrar Bergh och Larsson hava arbetat med stor försiktighet, i det att ingenjör Bergh först företagit noggranna vetenskapliga undersökningar, och hava båda sedan gemensamt tagit sig an den praktiska sidan av saken, varvid utvecklingen gått från mindre till allt större och större uppgifter.

Försöksdriften vid Kinnekulle, sedan ugnen i mitten av augusti blivit färdigställd, har endast kunnat pågå under 2 månaders tid, då vid denna tidpunkt det dem tilldelade anslaget, fast det handhafs med största sparsamhet, redan betydligt överskridits. Driftresultaten hava kontrollerats av norra och mellersta Sveriges ångpanneförening, vars utlåtande likaledes kommer att ställas till utskottets förfogande.

Då det ur flera synpunkter vore högligen önskvärt att snarast möjligt och i samband med tidigare försök fortsätta driften utöver en längre tidsperiod än de två månader, som den nu försiggått, så vågar jag hoppas, att riksdagen än ytterligare må befinnas villig bevilja medel för att täcka de direkta kostnader, utan någon ersättning för företagarna själva, som en fortsatt drift erfordrar under cirka ett halvt års tid.

Kostnaderna härför beräknas i runt tal uppgå till 12,000 kronor. En sådan fortsatt drift av anläggningen, medan den ännu kan utnyttjas för försöksändamål, skulle medföra, att skiffer från ett flertal olika områden skulle kunna undersökas och i samband därmed den utvunna oljan, omkring 60 ton, kunna provas för olika ändamål, såsom bränsle och drivmedel för fartyg, såväl vid marinen, handelsflottan som vid fiskeflottan, för provningar av motorer avsedda för järnvägar, för jordbruksändamål etc. Sådana provningar kunna då utföras i så stor skala, att full säkerhet skulle kunna vinnas om oljans praktiska värde.

Herrar Bergh och Larsson ha förbundit sig att ställa alla erforderliga uppgifter till det utskotts förfogande, som kommer att behandla denna sak.

Det ringa kapitalbehov, som här erfordras för att komplettera de redan vunna resultaten, motiverar, trots att allt nu måste gå i sparsamhetens tee-

ken, enligt min åsikt, på grund av denna frågas stora nationalekonomiska betydelse, väl denna statsutgift.»

I likhet med departementschefen har utskottet ansett, att, med hänsyn till den stora betydelse den av ingenjörsvetenskapsakademien bedrivna verksamheten inom kraft- och bränsleområdet uppenbarligen äger för vår nationella hushållning, verksamheten bör så långt möjligt uppehållas även under nu rådande tryckta ekonomiska förhållanden.

Vad särskilt beträffar den gren av ifrågavarande verksamhet, som avser oljeframställning ur alunskiffer, till vilken verksamhets bedrivande Kungl. Maj:t jämväl beviljat statsunderstöd åt de i motionen omförmälda ingenjörerna Bergh och Larsson, synes denna verksamhet utskottet värd allt beaktande och uppmuntran. Under erinran om att 1921 års riksdag uttalat sig för, att även på enskild väg igångsatta försök å förevarande område må understödjas med statsmedel får utskottet sålunda förorda, att detta jämväl må ske under nästkommande budgetår, i huvudsak i enlighet med motionärens förslag. Emellertid anser sig utskottet icke kunna tillstyrka, att, på sätt motionären ifrågasatt, särskilt anslag härtil anvisas utan får utskottet föreslå, att det begärda understödet, vars storlek torde böra ankomma på närmare prövning av Kungl. Maj:t, inrymmas i det av Kungl. Maj:t äskade anslaget utan att höjning av detta anslag vidtages.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och herr Andersons i Råstock ovanberörda motion till *bedrivande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet m. m.* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Diverse.

37:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44) att höja det ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m., nu 75,060 kronor, med 25,000 kronor till 100,600 kronor.

Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.

[44.]

I 1922 års riksstat var det ordinarie anslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. uppfört med ett belopp av 50,000 kronor.

Från och med år 1923 höjdes anslaget så, att det för helt år skulle utgöra 75,000 kronor. Halva beloppet därav eller 37,500 kronor upptogs å övergångsbudgeten.

De sammanlagda utbetalningarna å det å övergångsbudgeten anvisade anslaget uppgingo emellertid till icke mindre än i avrundat tal 68,000 kronor.

Med hänsyn till denna belastningssiffra har anslaget för budgetåret 1924—1925 ansetts böra beräknas till 100,000 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *skrivmaterialier och expenser, ved m. m.*, nu 75,000 kronor, med 25,000 kronor till 100,000 kronor.

Trycknings-
kostnader.
[45.]

38:o) Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 45) att minska det ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 100,044 kronor, med 50 kronor till 99,994 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska det ordinarie förslagsanslaget till *tryckningskostnader*, nu 100,044 kronor, med 50 kronor till 99,994 kronor, dock att i anslaget må göras den jämkning, som fordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Kommittéer
och utred-
ningar genom
sakkunniga.
[46.]

39:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 46) får utskottet hemställa,

att riksdagen må minska det ordinarie reservationsanslaget till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga*, nu 75,000 kronor, med 15,000 kronor till 60,000 kronor.

Tillfällig
löneförbät-
ring för viss
personal inom
den civila
statsförvalt-
ningen.
[47.]
Dyrtidstillägg
åt befattnings-
havare i
statens tjänst.
[48.]

40:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av anslag under tionde huvudtiteln *dels* för beredande av tillfällig löneförbättring åt viss personal inom den civila statsförvaltningen (punkt 47) *dels ock* till täckande av kostnader för dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst (punkt 48) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Övriga ordinarie anslag.

Övriga ordi-
narie anslag.

41:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under tionde huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Utskottet hemställer,

att samtliga ordinarie anslag under tionde huvudtiteln, vilka icke härovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptagas med oförändrade belopp.

Stockholm den 21 mars 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, O. Bergqvist, J. G. Walles, E. A. Hallin, J. Jeansson, A. R. Rooth, I. Bergman* i Tännäs. *K. E. Andersson* i Eliantorp, *F. L. Lindqvist, G. Kobb* och *C. Johansson* i Hälsingborg;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén, A. Wiklund, S. Bengtsson* i Norup, *C. R. Jansson* i Falun, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *J. Jönsson* i Revinge, *J. D. Norman, S. E. Ljungkvist, S. J. Karlsson* i Nynäshamn, *S. Persson* i Fritorp och *O. Andersson* i Höör.

Billaga A.

Stat för navigationsskolorna i riket.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Arvoden	Summa
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
1 föreståndare	3,050	1,950	—	—	5,000
3 "	9,150	5,850	—	—	15,000
1 "	2,850	1,650	—	—	4,500
1 lärare vid navigationsavdelning	2,150	1,050	300	—	3,500
9 " " " "	19,350	9,450	2,700	—	31,500
1 " " " "	2,150	1,050	—	—	3,200
2 " " " "	4,300	2,100	—	—	6,400
1 " " maskinistavdelning	2,150	1,050	300	—	3,500
3 " " " "	6,450	3,150	900	—	10,500
1 " " " "	2,150	1,050	—	—	3,200
Arvoden till extra lärare i sjökaptensklasser, beräknade å 150 kronor för undervisningstimme per vecka (150 × 36)	—	—	—	—	5,400
Arvoden till extra lärare i sjökaptens- och styrmansklasser, beräknade å 120 kronor för undervisningstimme per vecka (120 × 98)	—	—	—	—	11,760
Arvode till 1 extra lärare i skepparklass	—	—	—	1,200	1,200
Arvoden till extra lärare i skepparklasser, beräknade å 40 kronor för undervisningstimme per vecka (40 × 12)	—	—	—	—	480
Arvoden till extra lärare i 1:a och 2:a maskinistklasser, beräknade å 150 kronor för undervisningstimme per vecka (150 × 130)	—	—	—	—	19,500
Arvoden till extra lärare i 1:a och 2:a maskinistklasser, beräknade å 120 kronor för undervisningstimme per vecka (120 × 130)	—	—	—	—	15,600
Arvoden till 3 extra lärare i 3:e maskinistklasser	—	—	—	1,200	3,600
Arvoden till extra lärare i hälso- och förbandslära, beräknade å 7 kronor 50 öre för varje timmes undervisningsskyldighet (7: 50 × 480)	—	—	—	—	3,600
Till böckers, undervisningsmateriells och andra inventariers underhåll och förökande samt till utgifter för bränsle, lyshållning m. m.	—	—	—	—	9,850
1 examensförrättare i 1:a och 2:a maskinistklasser ...	—	—	—	1,200	1,200
Till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m. enligt överstyrelsens bestämmande	—	—	—	—	9,000
Till Kungl. Maj:ts disposition	—	—	—	—	1,010
Summa kronor	—	—	—	—	168,500

Anmärkningar:

1:o. För föreståndare kan avlöningen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. För ordinarie lärare kan efter 5, 10 och 15 års tjänstgöring avlöningen höjas varje gång med likaledes 500 kronor. Av varje ålderstillägg räknas 350 kronor till lönen och 150 kronor till tjänstgöringspenningarna.

2:o. Beträffande föreståndares och lärares rätt till åtnjutande av de i staten uppförda avlöningsförmåner gäller vad därom särskilt finnes stadgat.

3:o. Föreståndare åtnjuter fri bostad, som upplåtes av den stad, där skolan är belägen.

Verkliga utgifter.

X. Tionde huvudtiteln. Handelsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.			
1	Departementschefen	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i>	145,300	
3	Departementets verksamhet		14,172
	Säger för departementet	169,300	14,172
B. Centrala verk med underlydande stater.			
Kommerskollegium:			
1	Kommerskollegium, <i>förslagsanslag</i>	504,420	
2	Kommerskollegii verksamhet		58,400
3	Kommerskollegii upplysningssektion		*22,200
		504,420	80,600
4	Bergsstaten	84,800	
Sprängämnesinspektionen:			
5	Inspektionen, <i>förslagsanslag</i>	11,500	
6	Arvode åt en assistent		6,048
Inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring:			
7	Inspektionen, <i>förslagsanslag</i>	31,500	
8	Arvoden åt två assistenter		12,096
9	Förhandskontroll å fartygs sjövärdighet		198,450
Undervisningsanstalter för sjöfart:			
10	Navigationsskolorna	168,500	
11	Ytterligare medel till navigationsskolornas uppvärmning och belysning		2,800
12	Navigationslärarkursen, <i>reservationsanslag</i>	—	
13	Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart, <i>förslagsanslag</i>	23,000	
		191,500	2,800
14	Skeppsmättningskostnad, <i>förslagsanslag</i>	32,200	
Lots- och fyrväsendet:			
15	Lots- och fyrinrättningen, <i>förslagsanslag</i>	**5,744,500	
16	Säkerhetsanstalter för sjöfarten, <i>reservationsanslag</i> ..		***85,500
Patent- och registreringsverket:			
17	Patent- och registreringsverkets verksamhet, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel	921,200	

* Av Kungl. Maj:ti föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

** Härom har särskilt utlåtande avgivits.

*** Beloppet redan beviljat av riksdagen.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
18	Dyrtidstillägg vid patent- och registreringsverket, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel		* 100,000
19	Kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med vissa slag av registrering, <i>förslagsanslag</i>		4,000
		921,200	104,000
	Försäkringsinspektionen:		
20	Försäkringsinspektionens verksamhet, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen	125,400	
21	Dyrtidstillägg vid försäkringsinspektionen, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen		* 14,000
22	Statens provningsanstalts verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , att utgå i första hand av inkomster av provningsanstalten	289,200	
	Säger för centrala verk med underlydande stater	7,936,220	503,494
	C. Handel och sjöfart.		
1	Handelshögskolan i Stockholm		40,000
2	Auktoriserade handelskammare i riket		24,000
3	Svenska handelskammare i utlandet		50,000
4	Sveriges allmänna exportförening		20,000
5	Internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik, <i>förslagsanslag</i>		900
6	Ersättning till sjömanshusen		102,000
7	Läkarundersökning av sjöfolk, <i>förslagsanslag</i>		35,000
8	Arvoden åt två dispachörsassistenter		1,000
9	Internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten, <i>förslagsanslag</i>		9,500
	Säger för handel och sjöfart		345,400
	D. Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.		
1	Reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hörer, <i>reservationsanslag</i>		
	Befrämjande av slöjderna:		
	Befrämjande i allmänhet av slöjderna:		
2	Manufakturernas befrämjande	8,000	
	<i>Reservationsanslag:</i>		
3	Reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena —		

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
4	Reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri		
5	Reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien		
6	Reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen	8,000	
7	Befrämjande av husslöjden	15,000	
		23,000	
Torvtillgångarnas tillgodogörande:			
8	Torvingenjörer		29,900
9	Skrivhjälp åt förste torvingenjören		1,500
10	Personliga ålderstillägg åt torvingenjörerna		3,500
			34,900
11	Sveriges hantverksorganisation		2,500
12	Understöd för utbildande av lärlingar m. m.		20,620
13	Föreningen för svensk hemslöjd		8,000
14	Svenska slöjdföreningen		10,000
15	Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet m. m., <i>reservationsanslag</i>		100,000
Säger för bergsbruk, industri, hantverk och slöjd		23,000	176,020
E. Ingenjörsvetenskapsakademien.			
1	Ingenjörsvetenskapsakademien	40,000	
F. Diverse.			
1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	2,000	
2	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	50,000	
3	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	100,000	
4	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	99,994	
5	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	60,000	
6	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	25,000	
7	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>		*61,000
8	Dyrtdistillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i>		*1,000,000
Säger för diverse		336,994	1,061,000
Summa		8,505,514	2,100,086

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.